

Els conservadors del PCUS volen evitar la participació, estimulada per la «glasnost» (transparència informativa).

cot: la nova llei que dona autonomia a les empreses és gairebé inoperant, perquè encara no s'han derogat els milers de reglaments burocràtics que la frenen; l'estat continua comprant quasi tota la producció i no queda res per a la lliure comercialització; com feia anys que no passava, les ciutats soviètiques viuen greus problemes de proveïment de queviures. I tot això es capitalitza en contra de Gorbtxov.

Economistes soviètics partidaris de la reforma, com Gavril Popov i Eduard Koplov, asseguren, a més, que la conspiració contra Gorbtxov fa impulsar buròcrates arribistes, joves aliats amb personal tècnic vinculat a la indústria d'armament. Tots plegats, degudament assessorats per sectors dels serveis d'informació i de seguretat. La maniobra més sonada la van fer pel març.

De l'estancament a l'agitació

El 13 de març, el diari *Sovietskava Rossia* publicava una carta d'una professora de Químiques de Leningrad anomenada Nina Andreieva. L'article «Jo no puc renunciar als meus principis» era un clar manifest involucionista i pro-stalinista que va servir de senyal per a l'ofensiva. L'escrit d'Andreieva es va publicar a la majoria de diaris i revistes oficials; es van fer debats públics, fins i tot transmesos per la televisió, i la carta va arribar a ser qualificada de *document bàsic* per a les escoles. Van ser les anomenades «tres setmanes d'estancament», la paternitat de les quals s'atribueix al número dos del PCUS, Igor Ligatxov.

La reacció dels reformistes va trigar, però va arribar: el 5 d'abril, un editorial de l'òrgan del partit, *Pravda*, denunciava l'existència d'una plataforma d'oposició a la *perestroika*. Començava així l'anomenat «període d'agitació», en defensa de les reformes, al qual s'han anat afegint fins i tot intel·lectuals escèptics i dissidents que, durant tres setmanes, van comprovar que el perill d'involució era real. I d'aquesta etapa, que encara dura, han sorgit noves posicions i contradiccions: el 8 de maig es fundava a Moscou la

Unió Democràtica, una plataforma política amb vocació de partit legal que agrupa militants de quatre grups dels anomenats informals —n'hi ha 30.000 a tot l'URSS— representatius de corrents democrata-cristians, socialdemòcrates i eurocomunistes.

I aquí ve una de les preguntes que, a hores d'ara, es fan molts a Moscou: ¿la reforma del règim soviètic permetrà el joc dels partits que, de fet, ja comencen a néixer? ¿Tirarà endavant, en la conferència, la possibilitat de crear «organitzacions socials amb oferta programàtica», que, de fet, serien el començament del pluripartidisme?

Pel que sembla, Gorbtxov ha apostat per la reforma a fons, amb aliances fins i tot amb sectors de la dissidència, però no es descarta que les pressions siguin tan fortes —l'exèrcit i el KGB es mantenen a l'expectativa— que, finalment, hagi de pactar amb els conservadors: la *perestroika* quedaria a mig camí i el futur seria incert: ¿un pas enrere per poder-ne fer dos endavant? Mentrestant no s'ha d'oblidar la definició que feia de Gorbtxov —ara titllat de menxevic i traïdor— l'actual president de la Unió Soviètica, Andrei Gromiko. Gromiko, incombustible, supervivent polític dels règims de Stalin, de Khruixtxov i de Brejnev, va dir amb ironia del secretari general: «Aneu amb compte, companys, amb aquest home de somriure agradable, perquè té les dents de ferro». □

ENTREVISTA AMB HÉLÈNE AHRWEILER

Una grega a París

Hélène Ahrweiler, nascuda a Atenes fa 61 anys, és rectora de l'Acadèmia de París. Des del seu càrrec, aquesta dona d'origen grec —doctorada en Història i Lletres i catedràtica de la Sorbona— regeix els destins dels tres-cents mil estudiants adscrits a la regió parisenca.

Gemma Pinyana

—**M**adame Ahrweiler, ¿podria explicar-nos com s'estructura l'Acadèmia de París?

—Amb anterioritat, la universitat, és a dir, la Sorbona, controlava tots els establiments d'ensenyament superior. Actualment, amb 300.000 estudiants en tota la regió parisenca, hem tingut d'organitzar-nos d'una altra forma. En total, les universitats existents a la regió de París són 13 i cada una d'elles gira entorn d'una disciplina científica. A l'Acadèmia de París hi ha també el que anomenem grans escoles i els establiments d'ensenyament superior

com l'Institut de Ciències Polítiques, l'Institut de Llengües Orientals, el Col·legi de França o l'Escola d'Alts Estudis Pràctics.

Jo, en el meu treball com a rectora, sóc una espècie de representant del Ministre d'Educació i sota la meua direcció tinc tant l'ensenyament primari com secundari.

—¿En què es diferencien les grans escoles de les universitats?

—La principal diferència rau en el sistema d'accés, per entrar a la universitat tan sols fa falta superar el batxillerat mentre que per accedir a una gran escola és necessari passar una prova de selecció. Els diplomes que donen

«Si s'escull guanyar diners, s'ha de passar per una gran escola. I si es vol ser feliç, s'ha d'anar a la Universitat».

les grans escoles són, en la seua majoria, per a titulats en ciències aplicades i de noves disciplines.

El que passa és que la societat actual necessita molt més d'enginyers que no gent cultivada. D'altra banda, els estudiants d'aquests centres troben treball més fàcilment que no els que ixen de la universitat. Científicament, però, són les universitats les que encapçalen la investigació i la progressió. Això fa que aquestes institucions visquen sempre una gran rivalitat. En definitiva, la qüestió es redueix al següent, si s'escull guanyar diners s'ha de passar per una gran escola; si, pel contrari, es prefeix ser feliç, el millor es anar a la universitat.

—¿Quins són al seu parer els problemes educacionals més importants que tenen els estudiants?

—Bàsicament hi ha dos tipus de problemes. El primer, és científic i pedagògic, el segon, administratiu i d'estructures. Pel que fa a la primera qüestió, el més important és la demanda urgent que exigeix que els estudis s'adaptin a les necessitats de la societat. Per a resoldre aquest tema han de tenir-se en compte tant els factors científics com els econòmics i professionals. Per solucionar el segon aspecte és necessari trobar un sistema que permete la participació de tots els estaments en la gestió de la universitat; profes-

sors, estudiants i administratius, que elimine la tensió intercategoriaal que existeix avui.

—¿Creu possible que es pugui produir al 88 una protesta estudiantil semblant a la que el 86 es va produir contra la llei Devaquet?

—No crec que siga possible, però... l'educació és un tema molt complicat i sempre que es planteja millorar-ne la qualitat, modificar-ne la finançació o posar en marxa algun mecanisme de selecció, com el que propugnava la llei Devaquet, les tensions esclaten. El que és evident és que la universitat no pot continuar reduïda als seus murs i a les seues aules. Avui la universitat és una prioritat nacional de primer ordre.

—Això es una cosa que ja denunciaven els estudiants al 68. ¿Com jutja vostè aquells esdeveniments?

—Li contestaré com a historiadora perquè jo al 68 era professora de la Sorbona. En la meua opinió, el més important del 68 és el fet que els joves demanaren i aconseguiren responsabilitats en el sistema educatiu. Les transformacions pedagògiques que aquesta decisió ha provocat posteriorment són enormement positives.

—¿Quina és la participació de l'Acadèmia de París en projectes europeus com Erasmus i Comette?

—La realització d'un projecte d'universitat europea era i és una de les

meues preocupacions més grans. En aquest sentit, programes com Erasmus, Comette, IES i d'altres que compten amb l'ajuda de la CEE són suports materials, ajudes a la realització d'una universitat continental. Europa, si no es preocupa per aplegar els seus esforços científics, mai no podrà arribar a competir amb el Japó o els Estats Units.

No hi ha cap universitat que pugui ser forta en totes les disciplines. Els estudiants que volen formar-se en un sector i ser els més competents des d'un punt de vista científic i d'investigació busquen conèixer el major nombre possible d'experiències. Per això no hi ha res millor que facilitar els intercanvis entre distintes universitats europees.

—D'aquí a uns dies anirà a Madrid. ¿Podria explicar-nos l'objectiu del seu viatge?

—Sí, vaig a Madrid perquè estem preparant un Congrés Internacional de Ciències Històriques i alguns dels que hi participem celebrem una reunió preparatòria. No viatjaré com a rector de l'Acadèmia de París sinó com a secretària general del Comitè Internacional de Ciències Històriques. Si no m'equivoque, tinc previst reunir-me amb el ministre d'Educació espanyol i altres autoritats que han d'acollir el comitè. □